

ŞİKÂYETTEN VAZGEÇMENİN TAZMİNAT DAVASINA ETKİSİ

I- GENEL OLARAK

1) Karakolda, Savcılıkta şikâyetten vazgeçme beyanı tazminat hakkını ortadan kaldırmaz.

2) Ceza davası açıldıktan sonra da, hakim huzurunda (sadece) şikâyetçi olunmadığının beyan edilmesi de hukuk mahkemesinde maddi ve manevi tazminat davası açma hakkını ortadan kaldırmaz. Tazminat hakkının kaybedilmesi için, ayrıca ve açıkça “maddi ve manevi tazminat istenmediği” beyan edilmeli ve bu beyan kesin olmalıdır.

Bu konuda 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 73.maddesi 7.bendinde: “*Kamu davasının düşmesi, suçtan zarar gören kişinin şikâyetten vazgeçmiş olmasından ileri gelmiş ve vazgeçtiği sırada şahsi haklarından da vazgeçtiğini ayrıca açıklamış ise artık hukuk mahkemesinde de dava açamaz*” denilmiştir.

3) Şikâyetten vazgeçme beyanları, çoğunlukla trafik kazalarında sanığın tahliyesini sağlamak için yapılmakta olup, bu aşamada “şikâyetçi olunmadığına ilişkin” beyanlar bağlayıcı değildir. Tahliye için bir miktar da para alınmış ise, verilen feragat ve ibraname miktarla sınırlı olarak makbuz hükmündedir. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu’nun 111.maddesine göre “*hukuki sorumlulukları ortadan kaldıran ya da daraltan anlaşmalar geçersizdir. İbraname başlıklı belge ve ceza davasında şikâyetten vazgeçilmiş olması davacının tazminat istemini ortadan kaldırmaz.*” Yasanın 111.maddesinin 2.fıkrasına göre de: “*Tazminat miktarına ilişkin olup da, yetersiz veya fahiş bulunduğu açıkça belli olan anlaşma ve uzlaşmalar, yapıldıkları tarihten başlayarak “iki yıl içinde” iptal edilebilir.*” Bunun için ayrıca iptal davası açılması şart olmayıp, tazminat davası ile birlikte anlaşmanın iptali istenebilir.

II-TAKİBİ ŞİKÂYETE BAĞLI SUÇLARDA

1) Eski ve Yeni Türk Ceza Yasaları:

765 sayılı (eski) TCK.111. maddesine göre: “*Hukuku amme davasının düşmesi, cürümden zarar gören şahsın davadan vazgeçmiş olmasından ileri gelmiş ve vazgeçtiği sırada hukuku şahsiyesini ayrıca muhafaza eylememiş ise artık hukuk mahkemesinde dahi dava edemez.*”

5237 sayılı (yeni) TCK 73.maddesi 7.bendine göre: “*Kamu davasının düşmesi, suçtan zarar gören kişinin şikâyetten vazgeçmiş olmasından ileri gelmiş ve vazgeçtiği sırada şahsi haklarından da vazgeçtiğini ayrıca açıklamış ise artık hukuk mahkemesinde de dava açamaz.*”

2) İki Yasa arasındaki fark:

Eski Yasa: Vazgeçtiği sırada **hukuku şahsiyesini ayrıca muhafaza eylememiş ise,**
Yeni Yasa: Vazgeçtiği sırada **şahsi haklarından da vazgeçtiğini ayrıca açıklamış ise,**

Kısaca:

Eski Yasa : Kişisel haklarını ayrıca **saklı tutmamış ise,**

Yeni Yasa : Kişisel haklarından da **vazgeçtiğini ayrıca açıklamış ise,**

Görüldüğü gibi, eski TCK’da bir tür “zımnî feragat” söz konusu idi.

Buna karşılık yeni TCK'da suçtan zarar gören kişinin yalnızca şikâyetinden vazgeçmiş olması ve bu vazgeçme ile kamu davasının düşmesi, hukuk mahkemesinde tazminat davası açma hakkını ortadan kaldırmamaktadır. Hukuk mahkemesinde tazminat davası açma hakkının kaybedilmesi için, ceza davasında ve yargıç huzurunda "kişisel haklarından da vazgeçildiği" ayrıca ve açıkça beyan edilmelidir.

3) Yargıtay kararlarından örnekler:

4.HD. 06.03.2006, E. 2005/3344 K. 2006/2188 sayılı kararı:

a) *Zarar görenin hukuk davası dışında vazgeçmesinin hukuki sonuç doğurabilmesi için, kamu davası açıldıktan sonra hakim huzurunda şikâyetten vazgeçmiş olması ile birlikte ayrıca şahsi haklarından da vazgeçtiğini açıklamış olması gerekir. (5237 sayılı yeni TCK.m.73/7)*

b) *Kamu davasının düşmesi, cürümden zarar gören şahsın davadan vazgeçmiş olmasından ileri gelmiş ve vazgeçtiği sırada davacı kişisel haklarını ayrıca saklı tutmamış ise artık hukuk mahkemesinde dava açamaz. (765 sayılı eski TCK.m.111)*

4.HD.19.07.2005, E. 2004/13369 K. 2005/8500 sayılı kararı:

a) *Hazırlık aşamasında şikâyetten vazgeçme, hukuk mahkemesinde tazminat isteme hakkını ortadan kaldırmaz.*

b) *Vazgeçmenin hukuki sonuç doğurabilmesi için, hem kamu davası açıldıktan sonra hakim önünde gerçekleşmeli ve hem de bu vazgeçmeyle kamu davası düşmelidir.*

c) *Kamu davasının açılmasından sonra ve hakim önünde gerçekleşmeyen vazgeçme hukuk davası açılmasına engel değildir.*

11.HD.04.02.2008 E. 2007/14886 K.2008/943 sayılı kararı:

Kamu davasının düşmesi, suçtan zarar gören kişinin şikâyetten vazgeçmiş olmasından ileri gelmiş ve vazgeçtiği sırada şahsi haklarından da vazgeçtiğini ayrıca açıklamış ise, zarar gören artık hukuk mahkemesinde dava açamaz. (765/m.111, 5237/m.89/5,73/4)

11.HD.06.05.2002 E. 2002/679 K. 2002/4339 sayılı kararı:

Zarar görenin hukuk davası dışında vazgeçmesinin hukuki sonuç doğurabilmesi için hem "vazgeçme kamu davası açıldıktan sonra hakim önünde gerçekleşmeli" ve hem de "bu vazgeçme ile kamu davası düşmeli"dir.

III-TAKİBİ ŞİKÂYETE BAĞLI OLMAYAN SUÇLARDA

4.HD. 01.02.2005, E.2004/7168 K.2005/658 sayılı kararı:

Dava, haksız eylem nedeniyle yaralanmadan kaynaklanan tazminat istemine ilişkindir. TCK.nun 456/2. maddesinde öngörülen eylemlerin takibi şikâyete bağlı olmayıp ceza davası da vazgeçme ile düşmediğine göre, kişisel hakların saklı tutulmasına ilişkin olan ikinci koşulun varlığına gerek bulunmamaktadır. Bu durumda davacının ceza yargılaması sırasındaki vazgeçmesi tazminat istemesine engel değildir. Öyleyse davacının uğradığı zararın kapsamı belirlenerek ve varılacak uygun sonuca göre karar verilmelidir. (765/m.456/2, 111)

9.HD.18.12.1995, E.1995/21135 K.1995/35624 sayılı kararı:

İş kazasında işçinin yaralanmasından dolayı, işveren hakkında açılan kamu davasında işçinin şikâyetçi olmadığını açıklamış olması, maddi ve manevi tazminat isteme hakkını ortadan kaldırmaz. Çünkü, TCK.nun 459/2. maddesi uyarınca açılan kamu davası şikâyete bağlı değildir. Bu durumda aynı Kanununun 111. maddesinin uygulanması olanağı yoktur. Bu nedenle maddi ve manevi tazminat istekleri incelenmelidir.

4.HD.26.04.1999, E.1999/1970 K.1999/3687 sayılı kararı:

Karayolları Trafik Yasasından kaynaklanan hukuki sorumlulukları ortadan kaldıran ya da daraltan anlaşmalar geçersizdir. İbraname başlıklı belge ve ceza davasında şikâyetten vazgeçilmiş olması davacının tazminat istemini ortadan kaldırmaz. (2918/m.111, TCK/m.111)

www.TazminatHukuku.com